

Examenul național de bacalaureat 2022
Proba E. d)
Logică, argumentare și comunicare

Varianta 1

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre enunțurile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

- În situația în care demonstrația este logic corectă, procesul de demonstrare va trebui să fie format numai din raționamente:
 - inductive valide
 - deductive tari
 - inductive tari
 - deductive valide
- Raționamentul *Orice melancolic este introvertit; așadar, unii introverți sunt melancolici* este:
 - deductiv mediat, de tip silogism
 - deductiv imediat, de tip conversiune simplă
 - deductiv imediat, de tip conversiune prin accident
 - inductiv incomplet, de tip inducție prin simplă enumerare
- Se stabilește un raport de contrarietate între termenii:
 - pix cu gel și creion
 - delfin și mamifer
 - legal și ilegal
 - elev la profilul umanist și persoană pasionată de informatică
- Cuantorul propoziției „Nicio depășire a termenului limită nu este acceptată” este:
 - „nicio depășire”
 - „nicio”
 - „nicio depășire a termenului”
 - „nicio depășire a termenului limită”
- Clasificarea *elevilor participanți la un concurs național de dezbateri în fete, elevi din mediul urban, elevi din mediul rural și băieți*:
 - este incorectă, deoarece are două criterii și încalcă regula raportului de opoziție între clase
 - este corectă, deoarece are un singur criteriu și are numai raporturi de opoziție între clase
 - este prea abundentă
 - este incompletă
- Alegeți termenul care este simultan *absolut* și *general*:
 - nepoată
 - poetul Mihai Eminescu
 - colega mea
 - carte
- Se caracterizează prin probabilitate și caracter amplificator concluzia:
 - unei inducții complete
 - unei inducții incomplete
 - unui silogism valid
 - unei conversiuni valide

8. Inducția completă produce din premise adevărate o concluzie:
- cu un grad foarte ridicat de probabilitate
 - cu o valoare de adevăr nedeterminată
 - sigur adevărată
 - ce poate fi și falsă
9. Dacă termenului *proiect european* i se elimină însușirea *european*, atunci:
- intensiunea scade, iar extensiunea crește
 - intensiunea crește, iar extensiunea scade
 - crește, atât intensiunea, cât și extensiunea
 - scade, atât intensiunea, cât și extensiunea
10. Propoziția „Orice persoană își dorește să fie împlinită” este:
- particular afirmativă
 - universal negativă
 - particular negativă
 - universal afirmativă

20 de puncte

B. Fie termenii A, B, C, D și E astfel încât termenii A și E sunt termeni contrari, fiind specii ale termenului D; termenii D și B sunt în raport de identitate; termenul C se află în raport de încrucișare cu termenii B, D și E, dar de opoziție cu termenul A.

- Reprezentați, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, raporturile logice dintre cei cinci termeni. **2 puncte**
- Stabiliți, pe baza raporturilor existente între termenii A, B, C, D, E care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera **A**, iar propozițiile false cu litera **F**):
 - Niciun A nu este C.
 - Toți A sunt B.
 - Unii E nu sunt C.
 - Unii C sunt A.
 - Toți D sunt A.
 - Unii C sunt E.
 - Niciun B nu este E.
 - Unii D nu sunt A.

8 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dau următoarele propoziții:

- Toate sportivele cu rezultate bune la olimpiadă sunt persoane motivate.*
- Unele tratate nefilosofice ale lui Aristotel sunt traduse integral în limba română.*
- Nicio guvernare militară nu este favorabilă libertății presei.*
- Unele articole din revista de psihologie nu sunt articole despre inteligența emoțională.*

- A.** Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, subalterna propoziției 1, subcontrara propoziției 2, contrara propoziției 3 și contradictoria propoziției 4. **8 puncte**
- B.** Aplicați explicit operațiile de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 1 și 2, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural. **8 puncte**
- C.** Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, supraalterna conversei contradictoriei propoziției 3, respectiv, conversa supraalternei propoziției 4. **6 puncte**
- D.** Doi elevi, X și Y, opinează astfel:
X: *Romburile sunt pătrate pentru că pătratele sunt romburi.*
Y: *Putem spune că unele produse de top nu sunt ieftine dacă există produse de top care sunt scumpe.*

Pornind de la această situație:

- a. scrieți, în limbaj formal, opiniile celor doi elevi; **4 puncte**
- b. precizați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentelor formalizate; **2 puncte**
- c. explicați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentului elevului X. **2 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Fie următoarele două moduri silogistice: aoo-2, eae-3.

1. Scrieți schema de inferență corespunzătoare fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date și construiți, în limbaj natural, un silogism care să corespundă uneia dintre cele două scheme de inferență. **8 puncte**

2. Verificați explicit, prin metoda diagramelor Venn, validitatea fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date, precizând totodată decizia la care ați ajuns. **6 puncte**

B. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, un silogism valid, prin care să justificați propoziția „*Unele alimente fără gluten nu sunt gustoase*”. **6 puncte**

C. Fie următorul silogism: *Unele comportamente acceptate social sunt empaticе, deoarece unele manifestări empaticе sunt dezirabile moral, iar toate comportamentele dezirabile moral sunt acceptate social.*

Pornind de la silogismul dat, stabiliți care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera **A**, iar propozițiile false cu litera **F**):

- 1. Termenul minor este nedistribuit în premisă.
- 2. Subiectul logic al concluziei este reprezentat de termenul „empatic”.
- 3. Concluzia silogismului este o propoziție universală afirmativă.
- 4. Predicatul logic al concluziei este nedistribuit în concluzie. **4 puncte**

D. Fie următoarea definiție:

Politica este activitatea politicianului.

1. Menționați o regulă de corectitudine pe care o încalcă definiția dată. **2 puncte**

2. Precizați o altă regulă de corectitudine a definirii, diferită de regula identificată la punctul 1. și construiți o definiție care să o încalce, având ca definit termenul „*politică*”. **4 puncte**